

EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO

Bryssel, 18. toukokuuta 2004 (19.05)
(OR. en)

9600/04

LIMITE

EDUC 118
SOC 253

SAATE

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Ed. asiak. nro: 9175/04 EDUC 101 SOC 220

Asia: Ehdotus neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmiksi epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen yhteisistä eurooppalaisista tunnistamis- ja tunnustamisperiaatteista

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena ehdotus päätelmiksi sellaisena kuin se on pysyvien edustajien komiteassa 14.5.2004 käytyjen keskustelujen jälkeen. Kokouksen päätteeksi puheenjohtaja totesi, että Tanskan parlamentaarista tarkasteluvarauamaa lukuun ottamatta tekstistä oltiin yksimielisiä.

Jos kyseinen yhteisymmärrys vahvistetaan, neuvosto ja neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat voisivat hyväksyä liitteensä olevat päätelmät.

Ehdotus:

Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen yhteisistä eurooppalaisista tunnistamis- ja tunnustamisperiaatteista

NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT

Ovat tietoisia siitä, että

Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamisella ja tunnustamisella pyritään elinikäisen oppimisen yhteydessä tekemään näkyväksi ja tunnustamaan yksilön kaikki tiedot ja taidot riippumatta siitä, miten tai missä ne on hankittu. Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistaminen ja tunnustaminen tapahtuu virallisen koulutuksen puitteissa ja sen ulkopuolella, työpaikalla ja kansalaisyhteiskunnassa.

Tunnistaminen ja tunnustaminen ovat keskeisiä välineitä, joiden avulla tehdään mahdolliseksi kaikkien erilaisissa puitteissa saavutettujen opintosaavutusten siirtäminen ja hyväksyminen. Tunnistamisen avulla yksilön opintosaavutukset tallennetaan ja tehdään näkyviksi. Tunnistaminen ei johda virallisen todistuksen tai tutkintotodistuksen antamiseen mutta se voi olla virallisen tunnustamisen perustana. Tunnustaminen perustuu yksikön opintosaavutusten arviointiin ja voi johtaa todistuksen tai tutkintotodistuksen antamiseen.¹

Lissabonissa maaliskuussa 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi, että koulutus ja työllistyvyys ovat talous- ja sosiaalipolitiikan olennainen osa pyrittäessä saavuttamaan strateginen tavoite, jonka mukaan Euroopasta on tultava maailman dynaamisin tietoon perustuva talous vuoteen 2010 mennessä.

Euroopan koulutusjärjestelmien konkreettisia tulevaisuuden tavoitteita koskevan selvityksen (maaliskuu 2001) jatkotoimenpiteenä laadittiin neuvoston 14.6.2002 hyväksymä yksityiskohtainen työohjelma, jossa kehoitettiin kehittämään tapoja epävirallisen oppimisen tunnustamiseksi virallisesti.

¹ Termillä tunnustaminen on oma erityinen merkityksensä edellä olevassa tekstissä mutta jäsenvaltioissa sitä käytetään eri tavoin. Joillekin sillä on laajempi merkitys, joka sisältää sekä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamisen että sen arvioinnin ja tunnustamisen.

Komission valkoisessa kirjassa *EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet* (21.11.2001), jossa asetetaan uudet puitteet Euroopan yhteistyölle nuorisoasioissa, korostetaan epävirallisen oppimisen ja koulutuksen tärkeyttä.

Neuvoston päätöslauselmassa elinikäisestä oppimisesta (27.6.2002) kehoitetaan jäsenvaltioita kannustamaan yhteistyötä ja tehokkaita toimenpiteitä opintosaavutusten vahvistamiseksi.

Euroopan työmarkkinaosapuolten sopimissa toimintapuitteissa osaamisen ja pätevyyksien elinikäiseksi kehittämiseksi (14.3.2002) korostetaan, että osaamisen ja pätevyyksien tunnustaminen on sekä jaettu tavoite että toiminnan painopiste eurooppalaisella tasolla.

Tehostetun yhteistyön edistämisestä ammatillisen koulutuksen alalla annetussa Kööpenhaminan julistuksessa (30.11.2002) ja neuvoston päätöslauselmassa (19.12.2002) tunnustettiin, että ensisijaiseksi tavoitteeksi olisi asetettava yhteisten periaatteiden laatiminen epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnustamisesta, jotta voidaan varmistaa eri valtioissa ja eri tasoilla käytössä olevien lähestymistapojen parempi vertailtavuus.

Neuvoston ja komission kevään Eurooppa-neuvostolle antamassa yhteisessä väliraportissa *Koulutus 2010* (26.2.2004) todetaan, että yhteisten eurooppalaisten puitteiden ja periaatteiden laatiminen voi tukea kansallisia politiikkoja. Vaikka tällaiset yhteiset puitteet ja periaatteet eivät luo jäsenvaltioille velvoitteita, ne edistävät keskeisten toimijoiden molemminpuolisen luottamuksen rakentamista ja kannustavat uudistuksiin. Väliraportissa kehoitetaan erityisesti laatimaan epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnustamista koskevat yhteiset eurooppalaiset periaatteet.

Toteavat, että

Jäsenvaltiot, komissio, ETA:an kuuluvat EFTA-maat ja liittyvät valtiot sekä Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ovat Kööpenhaminan julistuksen, neuvoston päätöslauselman ja tulevaisuuden tavoitteita koskevan työohjelman jatkotoimenpiteenä saavuttaneet edistystä yhteisten eurooppalaisten periaatteiden kehittämisessä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnustamista ja tunnustamista varten.

Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistaminen ja tunnustaminen palvelee yksittäisen oppijan tarpeita. Ne tukevat sosiaalista integroitumista, työllistyvyyttä sekä inhimillisten voimavarojen kehittämistä ja käyttöä kansalaisyhteiskuntaan liittyvissä, sosiaalisissa ja taloudellisissa yhteyksissä. Ne täyttävät myös niiden yksilöiden erityistarpeet, jotka pyrkivät joko ensimmäistä kertaa tai uudelleen koulutukseen, työmarkkinoille ja yhteiskuntaan.

Euroopassa on kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla olemassa ja kehittymässä useita erilaisia tunnistamista ja tunnustamista koskevia lähestymistapoja ja käytäntöjä.

Osallisena on myös useita sidosryhmiä, joita ovat muun muassa virallisen koulutuksen tarjoajat ja alan toimivaltaiset viranomaiset, työmarkkinaosapuolet työpaikalla ja kansalaisjärjestöt kansalaisyhteiskunnassa. Tunnistaminen on kaikkien sidosryhmien ja yksilön vastuulla kun taas tunnustamisesta vastaavat tietyissä jäsenvaltioissa yksinomaan toimivaltaiset viranomaiset kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Korostavat, että

Yhteiset eurooppalaiset periaatteet ovat tarpeen epävirallisen ja arkioppimisen tunnistamista ja tunnustamista koskevien korkealaatuisten ja luotettavien lähestymistapojen ja järjestelmien kehittämiseksi.

Niitä tarvitaan varmistamaan jäsenvaltioissa sovellettavien erilaisten lähestymistapojen ja järjestelmien vertailtavuus ja laaja hyväksyttävyyys. Ne myös mahdollistavat kaikkien opintosaavutusten siirron ja hyväksynnän eri ympäristöissä. Niissä otetaan erityisesti huomioon yksittäisten henkilöiden tarpeet ja oikeudet.

Seuraavat yhteiset eurooppalaiset periaatteet on osoitettu jäsenvaltioille, komissiolle ja sidosryhmille, jotka osallistuvat epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Niitä sovelletaan vapaaehtoisesti ja niissä kunnioitetaan täysimääräisesti jäsenvaltioiden ja sidosryhmien oikeuksia, vastuualoja ja toimivaltuuksia. Periaatteiden avulla annetaan tietoa tunnistamista ja tunnustamista koskevien järjestelmien ja lähestymistapojen kehittymisestä. Niissä ei määrätä erityisestä lähestymistavasta tai järjestelmästä.

Yhteiset eurooppalaiset periaatteet heijastavat Kööpenhaminan julistuksen, neuvoston 19. joulukuuta 2002 antaman päätöslauselman ja tulevaisuuden tavoitteita koskevan työohjelman sekä erityisesti helmikuussa 2004 annetun yhteisen väliraportin, *Koulutus 2010*, seurantaan liittyvää Euroopan tason yhteistyötä. Periaatteet esitetään seuraavissa pääotsikoissa:

- *Yksityiset oikeudet*
Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamisen ja tunnustamisen olisi oltava periaatteessa yksityishenkilölle vapaaehtoista. Kaikilla olisi oltava yhtäläinen pääsy tunnustamisen piiriin ja kaikkia olisi kohdeltava tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Yksityishenkilön yksityisyyttä ja oikeuksia on kunnioitettava.
- *Sidosryhmien velvollisuudet*
Sidosryhmien olisi oikeuksiensa, vastualueidensa ja toimivaltuuksiensa mukaisesti laadittava järjestelmät ja lähestymistavat epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamista ja tunnustamista varten. Asianmukaisten laadunvarmistusmenetelmien olisi oltava niistä osa. Sidosryhmien olisi annettava yksityishenkilöille ohjausta, neuvontaa ja tietoja kyseisistä järjestelmistä ja lähestymistavoista.
- *Luottamus*
Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamis- ja tunnustamismenettelyjen ja -perusteiden on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia ja niitä olisi tuettava asianmukaisin laadunvarmistusmenetelmin.
- *Uskottavuus ja legitiimiys*

Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamista ja tunnustamista koskevissa järjestelmissä olisi otettava huomioon varmistettava asiaankuuluvien sidosryhmien tasapuolinen osallistuminen.

Arviointiprosessin olisi oltava puolueeton ja eturistiriitojen välttämiseksi olisi laadittava järjestelyjä. Arviointia suorittavien ammatillinen pätevyys olisi myös varmistettava.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA TOIMIVALTANSA MUKAISESTI
EPÄVIRALLISEN OPPIMISEN JA ARKIOPPIMISEN TUNNISTAMISEN JA
TUNNUSTAMISEN OSALTA

Edistämään ja levittämään yhteisten eurooppalaisten periaatteiden käyttöä.

Kannustamaan Euroopan työmarkkinaosapuolia sosiaalisen vuoropuhelun yhteydessä käyttämään ja mukauttamaan yhteisiä eurooppalaisia periaatteita työpaikkojen erityistarpeisiin.

Kannustamaan elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia tarjoavia kansalaisjärjestöjä tarvittaessa käyttämään ja mukauttamaan yhteisiä eurooppalaisia periaatteita.

Tukemaan kokemusten vaihtoa ja molemminpuolista oppimista ja laatimaan myös epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamista ja tunnustamista koskeva eurooppalainen luettelo.

Lujittamaan kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä synergiaetujen aikaansaamiseksi tällä alalla.

Kehittämään ja tukemaan johdonmukaisia ja vertailtavissa olevia tapoja epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa Euroopan tasolla saavutettujen tulosten esittämiseksi, ja tarkastelemaan sitä, miten tätä voidaan edistää tutkinto- ja pätevyysvaatimuksia selkeyttäviin puitteisiin (Europass) jo sisältyvien välineiden avulla.

Tarkastelemaan sitä, miten tunnustamista koskevat yhteiset eurooppalaiset periaatteet voisivat tukea meneillään olevaa, opintosuoritusten siirto- ja kertymisjärjestelmään, laadunvarmistukseen ja ohjaukseen liittyvää työtä sekä edistää yleisesti ottaen tutkintojen tunnustamista koskevien eurooppalaisten puitteiden kehittämistä, johon helmikuussa 2004 annetussa komission ja neuvoston yhteisessä väliraportissa kehoitettiin.

Tukemaan laadunvarmistusmenetelmien kehittämistä ja tarkastelemaan erityisesti sitä, miten arviointia suorittavien ammatillista kehittämistä voitaisiin edistää, esimerkiksi tukemalla verkostoja, joiden tarkoitus on hyvien käytäntöjen kehittäminen ja levittäminen.